

ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА НА БАЗІ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ

к.е.н., доц. **Ілляшенко Т.О.**, магістрант **Макарова А.В.**
Сумський державний університет (Україна)

Невизначеність розвитку економічного середовища та недосконалість механізму управління підприємством виступають основними причинами виникнення ризику, ставлять суб'єктів господарювання перед необхідністю ідентифікації основних чинників ризикових подій, їх своєчасного прогнозування, оцінки можливих втрат, передбачення та застосування відповідних коригуючих дій.

Фінансова діяльність суб'єктів господарювання в сучасних умовах пов'язана з багатьма ризиками, основними серед яких є фінансові, оскільки ставлять під загрозу подальшу успішну діяльність підприємства. Тому ідентифікація і оцінка рівня фінансових ризиків є одним з актуальних завдань системи фінансового менеджменту.

Для оцінки фінансових ризиків використовують бухгалтерську звітність підприємства: бухгалтерський баланс, який показує у грошовому виразі стан господарських засобів за їх складом і використанням, джерелами надходження та призначення на певну дату; звіт про прибутки і збитки, що представляє результати діяльності за звітний період.

Найпоширенішими ризиками, які оцінюють при фінансовому аналізі є ризик ліквідності, ризик фінансової стійкості, ризик банкрутства.

Ризик ліквідності можна оцінити шляхом співставлення відповідних груп активів і пасивів підприємства.

Ризик фінансової стійкості оцінюють на основі аналізу джерел формування запасів і витрат підприємства.

Для оцінки ризику банкрутства підприємства доцільно використати дві моделі – це галузева модель Терещенка і модель Іркутської державної академії.

R – модель прогнозу ризику банкрутства запропонована вченими Іркутської державної економічної академії. Ця модель має такий вигляд [1]:

$$R = 8,38 * K_1 + K_2 + 0,054 * K_3 + 0,63 * K_4,$$

де K_1 – відношення оборотного капіталу до активів;

K_2 – відношення чистого прибутку до власного капіталу;

K_3 – відношення виручки від реалізації до активів;

K_4 – відношення чистого прибутку до інтегральних витрат [1].

Ймовірність банкрутства підприємства у відповідності зі значенням моделі R визначається за даними таблиці 1.

Таблиця 1 – Загальна оцінка ймовірності банкрутства підприємства [1]

Значення R (коефіцієнту ймовірності банкрутства)	Ймовірність банкрутства, %
Менше 0	Максимальна (90–100)
0–0,18	Висока (60–80)
0,18–0,32	Середня (35–50)
0,32–0,42	Низька (15–20)
Більше 0,42	Мінімальна (до 10)

Галузева модель Терещенка враховує особливості функціонування підприємств харчової галузі України і має наступний вигляд [2]:

$$Z = 0,261 * X_1 + 1,272 * X_2 + 0,13 * X_3 + 0,486 * X_4 + 0,639 * X_9 + 0,221 * X_{10} - 1,433,$$

де X_1 – коефіцієнт покриття;

X_2 – коефіцієнт фінансової незалежності;

X_3 – коефіцієнт оборотності капіталу;

X_4 – коефіцієнт рентабельності операційних продаж;

X_9 – рентабельність власного капіталу;

X_{10} – коефіцієнт оборотності оборотних активів.

Якщо Z менше (- 0,45) – зона фінансової кризи, зона додаткового аналізу – (- 0,65 < Z < 0,43) і підприємство відносять до зони фінансової стійкості за умови, що $Z > 0,43$ [2].

Отже, оцінка фінансових ризиків має здійснюватись в діяльності кожного підприємства, оскільки це дозволить попередити, уникнути або мінімізувати наслідки розвитку небажаних подій.

Управління фінансовими ризиками на підприємствах України в умовах ринкової економіки є дуже важливим аспектом їх фінансово-господарської діяльності. Не запровадження відповідної політики на підприємстві може призвести до його значних збитків або взагалі до банкрутства і наступної ліквідації суб'єкта господарювання.

1. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. – К.: «Хай_Тек Прес», 2008. – 336 с.

2. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: [монографія] / Олег Олександрович Терещенко / Київський національний економічний ун-т. – К. : КНЕУ, 2004. – 268 с.

Ілляшенко, Т.О. Оцінка фінансових ризиків підприємства на базі бухгалтерської звітності [Текст] / Т.О. Ілляшенко, А.В. Макарова // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 237-239.